

Մ աշտոցի Ա րձագանգ

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի ամսաթերթ
WWW.SOURPHAGOP.ORG (21-րդ տարի)

Այս թիւով.....

Դեկտեմբեր ամսուան բացատրական տօնացոյց Էջ 2-6

Դաւիթ՝ թագաւո՞ր, մարգարէ՞, թե՞ սաղմոսագիր

Ս. Պետրոս եւ Ս. Պօղոս

Ս. Ստեփանոս Նախավկայ

Որոտման Որդիք

Ս. Աբգար Ա. թագաւոր

Դամասկոսի Ճամբան

Սաղմոսավանքը

Ս. Յակոբ Մծփնայ Հայրապետ

Յովհաննէս Մկրտիչ Էջ 7

Անսակարկ սէր եւ ներողամտութիւն Էջ 8

Բացատրութիւն՝ Հայց. Առաք. Սուրբ Եկեղեցւոյ Պատարագին Էջ 9-11

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը Էջ 12-15

Կիրակնօրեան պիտի ունենայ Սուրբ Օննդեան իր յայտագիրը Էջ 16

Դեկտեմբեր 2020 (ԻԸ տարի թիւ 4)

Յ... Յիսուս, Ս. Յակոբ

Խաչքարի Հեղինակ Ժողովրդական Վարպետ,
Ռուբեն Նալբանդյան

Ամսուան Համարները

«Հետեւաբար, գացէք եւ բոլոր ժողովուրդները ինձի աշակերտ դարձուցէք: Զանոնք մկրտեցէք՝ Հօր, Որդիին եւ Սուրբ Հոգիին անունով: Անոնց ստրվեցուցէք այն բոլոր պատուիրանները որ ես ձեզի տուի. եւ ահա միշտ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչեւ աշխարհիս վախճանը»: Մատթէոս 28.19-20

Դեկտեմբեր ամսուան բացատրական տօնացոյց

Շբթ. 5	Սրբոյն Լիկողայոսի Սքանչելագործ Հայրապետին
Կիր, 6	Բարեկենդան Սբ. Յակոբի Պահքի
Դշ. 9	Տօն յղացման Ս. Կուսին Մարիամու յԱննայէ
Շբթ. 12	Սբ. Յակոբ Մծբնայ հայրապետ եւ Մարուզէ ճգնաւոր
Շբթ. 19	Սբ. Աբգար նախավկայ եւ անդրանիկ հաւատացեալ թագաւորին մերոյ
Եշ. 24	Սբ. Դաւիթ մարգարէ եւ Ս. Յակոբ Տեառնեղբայր Առաքեալ
Շբթ. 26	Սբ. Ստեփանոս Լախասարկաւագ եւ առաջին մարտիրոս
Բշ. 28	Սբ. Առաքեալներ Պետրոս եւ Պօղոս
Գշ. 29	Սուրբեր Որոտման Որդիներ Յակոբոս եւ Յովհաննէս Առաքեալներ,
Գշ, 29	Բարեկենդան Ս. Ծննդեան Պահոց

Պահքի Օրեր՝ 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 18, 23, 25, 30, 31

Դաւիթ. թագաւոր, մարգարէ՞ թէ սաղմոսագիր

Մեզմէ քիչեր կան որոնք չեն լսած «Սաղմոս» բառը եւ չեն գիտեր անոր ինչ ըլլալը: Սաղմոսները օրհներգներ, աղօթքներ եւ զանազան այլ կերպի քերթուածներ են, որոնք կ'արտայայտեն Աստուծոյ հանդէպ խոր հաւատք եւ սէր: Հին կտակարանի գիրքերէն Սաղմոսներու գիրքը կը համախմբէ 150 սաղմոսներ, որոնցմէ 73-ը աւանդաբար վերագրուած են Իսրայէլի Դաւիթ թագաւորին:

Այս տարի Դեկտեմբեր ամսուան 23-րդ օրը, Հայաստանեայց եկեղեցին կը յիշատակէ անունը սաղմոսագիր Դաւիթ թագաւորին որ նաեւ ընդունուած է իբր մարգարէ:

Ո՞վ է Դաւիթ

Դաւիթ՝ Իսրայէլի երկրորդ եւ մեծագոյն թագաւորն էր: Ան զաւակն էր Յեսսէի, ծնած Բեթլեհէմ ք. Ա. 1040 թուականին: Իր ընտանիքի կրտսերագոյն որդին էր եւ ուներ 7 մեծ եղբայրներ: Ան պատանեկութենէն Սամուէլ մարգարէի ձեռքով

օծուած էր եւ հռչակ ստացած էր սպաննելով Գողիաթը: Ան ք.Ա. 1010 - 970 թագաւորեց, յաջորդելով Սաուղ թագաւորին: Իր գործած մեղքին պատճառաւ Աստուած թոյլ չտուաւ Դաւիթին որ Տաճարը կառուցէ:

Դաւիթի Որդի

Յատուկ տիտղոս մըն է, որ Հրեաները կու տային գալիք Մեսիային: Աւետարաններուն մէջ, մեսիական այս տիտղոսը Յիսուսի տրուած է (Մտ. 1.1, Մր. 10.47):

Դաւիթի Քաղաք

Նոր Կտակարանին մէջ այս անուանումը գործածուած է Դաւիթի ծննդավայրին՝ Բեթլեհէմի համար, ուր Յիսուս ծնաւ (ՂԿ 2.4 եւ 11):

Սուրբ Պետրոս եւ Սուրբ Պօղոս առաքեալներ

Հայաստանեայց եկեղեցին, ամէն տարի Դեկտեմբեր ամսուան վերջին շաբթուան ընթացքին կը յիշատակէ Ս. Պետրոս եւ Ս. Պօղոս առաքեալները: Այս երկու անուններն ալ ընդհանրացած են մեր ժողովուրդին քով:

Ս. Պետրոս առաքեալ

Բուն անունով Սիմոն, ան Յիսուսի կողմէ Պետրոս անուանուեցաւ: Պետրոս կը նշանակէ վեմ, ժայռ եւ Յիսուս յայտարարեց. «Քեզի կ'ըսեմ՝ թէ ժայռ ես դուն, եւ այդ ժայռին վրայ պիտի շինեմ իմ եկեղեցիս...» (Մատթ. 16.18):

Պետրոս այն առաքեալն էր որ երեք անգամ ուրացաւ Յիսուսը աւագ Հինգշաբթի օրը:

Ս. Պետրոս առաքեալ գրած է երկու ընդհանրական նամակներ որոնք մաս կը կազմեն Նոր Կտակարանին: Առաջին նամակը ուղղուած է «Աստուծոյ ընտրեալներուն», այսինքն՝ քրիստոնէաներուն: Անոր գլխաւոր նպատակն է քաջալերել ընթերցողները, որոնք իրենց քրիստոնէական հաւատքին համար հալածանքներու եւ նեղութիւններու դիմաց կը գտնուէին: Երկրորդ նամակը ուղղուած է առաջին դարու քրիստոնէաներու լայն շրջանակի մը նպատակ ունենալով պայքարիլ սուտ ուսուցանողներու տարած աշխատանքին դէմ: Մոլորեցնող ուսուցումներէ եւ անպարկէշտ կենցաղէ հեռու պահելու համար քրիստոնէաները, առաքեալը կոչ կ'ուղղէ անոնց որ կառչած մասն Աստուծոյ եւ Յիսուս Քրիստոսի:

Ս. Պօղոս առաքեալ

Պօղոս առաքեալ, Յիսուսի 12 առաքեալներէն մէկը չէր: Բուն անունով Սօղոս կամ Սաւուղ, հրեայ բարեկեցիկ ընտանիքի մը զաւակն էր եւ դաստիարակուած էր ըլլալու կարծր եւ օրինապահ հրեայ մը, որ պայքարեցաւ քրիստոնէութեան տարածման դէմ: Չորս անտարաններուն մէջ ռեւէ ակնարկութիւն չկայ Պօղոսի մասին: Կ'արժէ յիշել թէ Աստուածաշունչին մէջ Սօղոսի մասին առաջին ակնարկութիւնը կը տեսնենք Առաքեալներու Գործերը 7.58-ին մէջ եւ կը կարդանք նաեւ թէ «Ստեփանոսի քարկոծումը պահանջողներէն մէկն ալ Սօղոսն էր» (Առաքեալներուն Գործերը 8.1):

Սօղոս, որ աշակերտած էր Գամաղիէլի, եւ ունէր Հռոմէական քաղաքացիութիւն, շարունակեց Յիսուսի հետեւորդները հալածել եւ Աւագ քահանայէն (Երուսաղէմ) Դամասկոսի հրեայ ղեկավարներուն ուղղուած նամակներ առնելով ճամբայ ինկաւ դէպի Դամասկոս: Սակայն Դամասկոսի մօտերը լոյս մը փայլեցաւ, որ կուրցուց զինք, եւ լսեց ձայն մը որ կ'ըսէր. «Սաւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես»:

«Ո՞վ ես Տէր,» հարցուց Սաւուղ:

Ձայնը պատասխանեց. «Ես Յիսուսն եմ զոր դուն կը հալածես...»:

Առաքեալներու Գործերը գիրքին 9-րդ գլխուն մէջ կը կարդանք Սօղոսի դարձին մասին ու 18-րդ համարը կ'ըսէ «Անմիջապէս Սօղոսի աչքերէն կարծես կեղեւանքներ ինկան, եւ սկսաւ տեսնել: Ելաւ մկրտուեցաւ, եւ ապա կերակուր ուտելով զօրացաւ»:

Այս պատահարէն ետք Սօղոս Պօղոս կոչուեցաւ եւ նոյն ջանքով որ կը պայքարէր քրիստոնէութեան դէմ, աշխատեցաւ քրիստոնէութեան տարածման համար, եւ կոչուեցաւ 13-րդ եւ հեթանոսներու առաքեալ: Ան ունեցաւ 3 ճամբորդութիւններ եւ գրեց 14 նամակներ որոնցմէ տասը ուղղեց եկեղեցիներու եւ չորսը անհատներու:

Ս. Ստեփանոս նախավկայ, անդրանիկ վկան է որ իր արիւնը թափեց Յիսուս Քրիստոսը Աստուծոյ Որդին վկայելով: Յիսուսի 72 աշակերտներէն մէկը որ ուրիշ 6 հոգիներու հետ նախնական եկեղեցին (Պետրոս առաքեալի առաջնորդութեամբ) կարգեց եկեղեցւոյ սեղանի սպասաւոր, այսինքն՝ սարկաւագ: Նոր Կտակարանի «Առաքեալներու Գործերը» գրքին 6-րդ գլխուն մէջ կը կարդանք 7 սարկաւագներուն նշանակուելու եւ Ստեփանոսի ձերբակալութեան պատմութիւնը, իսկ 7-րդ գլխուն մէջ կը կարդանք իր վկայութիւնը եւ քարկոծումին մանրամասնութիւնները: Ստեփանոսի քարկոծումը պահանջողներէն մէկն ալ Սոդոսն էր որ հետագային եղաւ Պօղոս Առաքեալ: Մեր եկեղեցին այս սուրբին օրը կը նշէ Դեկտեմբեր 25-ին, կամ 26-ին եթէ 25-ը Կիրակի կամ պահքի օր ըլլայ:

Որոտման Որդիք

Մարկոսի Աւետարանին 3.16-19 ին մէջ կը գտնենք Յիսուսի 12 առաքեալներուն ցանկը՝ Պետրոս, Ջեբեդէոսի որդիները՝ Յակոբոսն ու եղբայրը՝ Յովհաննէսը, որոնք «Բռաներգես», այսինքն Որոտացող Մարդիկ կոչեց, Անդրէասը, Փիլիպպոսը, Բարթողիմէոսը, մաքսաւոր Մատթէոսը, Թովմասը, Ալփիէոսի որդին Յակոբոսը, Թադէոսը, Նախանձայոյց Սիմոնը, եւ Իսկարովտիացի Յուդան որ զինք մատնեց:

Յովհաննէս Աւետարանիչ ձկնորս էր: Մինչեւ Յիսուսի հետեւիլը, կը հետեւէր Յովհաննէս Մկրտիչին: Ան Յիսուսի ամենասիրելի առաքեալն էր եւ հետեւեցաւ իրեն մինչեւ Գողգոթա: Խաչին վրայէն Յիսուս իրեն յանձնեց իր մօր հոգատարութիւնը: Իր եղբօր Յակոբոսի եւ Պետրոսի հետ ան դարձաւ Երուսաղէմի եկեղեցւոյ սիւներէն մէկը: Հետագային, իր գործունէութեան վայրը հանդիսացաւ Եփեսոսի եկեղեցին: Տիրոջ կամքով, Յովհաննէս Առաքեալ միւս առաքեալներէն աւելի ապրեցաւ եւ վախճանեցաւ 94 տարեկանին: Երբ արդէն շատ ծեր էր, իր քարոզներու ընթացքին շարունակ կը կրկնէր. «Ձաւակնէ րս, սիրեցէ ք զիրար»: Երբ իրեն կը հարցնէին թէ ինչո՞ւ յաճախ այդ բառերը կ'ըսէր. «Այս Յիսուսի պատուիրանն է, եթէ սեր ունենաք, ուրիշ ռեւէ բանի պէտք չէք ունենար»: Ան գրած է Աւետարան մը, երեք ընդհանրական նամակներ, եւ՝ յայտնութեան գիրքը:

Յակոբոսն ալ ձկնորս էր: Յակոբոսը շատ եռանդուն էր, գործունէայ, մեծ սէր եւ նախանձախնդրութիւն ունէր Յիսուսի հանդէպ եւ դարձաւ Հրեաներու ասելութեան զոհը: Ան գլխատուեցաւ Հերովդէս թագաւորի կողմէ 44 թուին, ըլլալով առաջին նահատակը առաքեալներու մէջ: Այս երկուքը հաւանաբար Քրիստոսի հանդէպ իրենց բոցավառ սիրոյ եւ նախանձախնդրութեան պատճառով կոչուեցան Որոտման Որդիք:

Ս. Աբգար Ա. թագաւոր, ըստ աւանդութեան՝ Ա. դարու անդրանիկ քրիստոնէայ թագաւորը, պարթեւ Արշակունի Արշամի որդին էր: Իր թագաւորութեան մայրաքաղաքը Եդեսիան էր: Ըստ Մովսէս Խորենացիի, ան հայոց թագաւորն էր: Մովսէս Խորենացին նաեւ կը գրէ թէ Աբգար թագաւոր լսած է Յիսուսի հրաշքներուն մասին եւ հաւատացած է որ Յիսուս ճշմարիտ Աստուծոյ որդին է, եւ նամակ ուղարկած է Յիսուսի որ գայ եւ զինք բժշկէ բորոտութենէ: Յիսուս կը խոստանայ որ կ'ել իր աշակերտներէն մէկը որ բժշկէ զինք եւ կէանք շնորհիւ իրեն եւ իր հետ եղողներուն: Յիսուսի համբարձումէն ետք, Ս. Թադէոս Առաքեալ կ'ուղղուի դէպի Եդեսիա եւ կը բժշկէ Աբգար թագաւորը եւ իր հետ եղողները: Ասկէ ետք Ս. Թադէոս Առաքեալ կ'ուղղուի Աբգար թագաւորի զարմիկ Սանատրուկ թագաւորի պալատը: Մեր եկեղեցին Ս. Աբգար թագաւորի օտնը կը յիշատակէ ընդհանրապէս Յիսնակի Ե. Կիրակիին նախորդող Շաբաթ օրը:

Դամասկոսի Ճամբան

Յիսուսի համբարձումէն ետք, Իր հետեւորդներուն եւ առաքեալներուն դէմ փարիսեցիներու կողմէ տարուած հալածանքներ կատարողներէն ամենէն խիստ անձնատրութիւններէն մէկն էր Սողոս անունով հրեայ վրանագործ մը որ ունէր հռոմէական քաղաքացիութիւն: Սողոս քահանայապետին քով երթալով, անկէ խնդրեց որ Դամասկոսի ժողովարաններուն ուղղուած նամակներ տայ, որպէսզի հոն երթալով եթէ Յիսուսի հետեւողներ գտնէ, ձերբակալէ եւ Երուսաղէմ բերէ:

Դամասկոսի ճամբուն վրայ, Սողոս որ յետագային Պողոս կոչուեցաւ, արժանացաւ Աստուծոյ անմիջական յայտնութեան: Ճառագայթող զօրաւոր լոյսի մը ընդմէջէն Յիսուս անոր երեւցաւ եւ պատուիրեց որ դադրեցնէ իր հալածանքները ու դառնայ Նոր Կտակարանի Քարոզիչ: Պողոս առաքեալ բազմաթիւ հրաշքներ գործած է եւ հիմնած եկեղեցիներ իր կատարած երեք ճամբորդութիւններուն ընթացքին:

Շնորհիւ իր բազմաթիւ բանաւոր քարոզներուն, գրած նամակներուն եւ առաքելական ճամբորդութիւններուն, տեսիլքներուն եւ յայտնութիւններուն ան կը նկատուի «հեթանոսներուն առաքեալ»ը:

Bartolome Esteban Murillo (1618-1682), *Le chemin de Damas*, Musee du Prado, Madrid

Մաղմուսավանքը կը գտնուի Հայաստանի Արագածոտնի մարզի սահմաններէն ներս: Մաղմուսաւան գիւղէն ներս կառուցուած այս վանքը եղած է միջնադարեան Հայաստանի հոգեւոր կեդրոններէն մէկը: Շինուած է տուֆէ եւ անոր ամենահին յուշարձանն է Սուրբ Սիոն եկեղեցին, կառուցուած Վաչէ Վաչուտեան իշխանի հրամանով 1215 թուականին: Համալիրին մաս կը կազմէ նաեւ Սուրբ Աստուածածին եկեղեցին:

Ս. ՅԱԿՈՒՐ

Ս. Յակոբ Մծբնայ Հայրապետ
Երբ կը տօնենք

Սուրբին յիշատակի օրը կանուխէն հաստատուած է Հայ Առաքելական եկեղեցւոյ տօնացոյցին մէջ եւ կը տօնուի ամէն տարի Յիսնակի երրորդ Կիրակի օրուան յաջորդող շաբաթ օրը: Այս կը նշանակէ թէ Սուրբ Յակոբի տօնը կը յիշատակենք Դեկտեմբեր 12-18 օրերուն մէջ հանդիպող Շաբաթ օրը:

Սուրբ Յակոբի կեանքը

Սուրբ Յակոբ ծնունդով ասորի էր, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի հօրաքրոջ որդին եւ Պարթեւական տոհմէ: Անոնք միասին

դաստիարակուած էին Կեսարիոյ մէջ: Ս. Յակոբ որոշ ժամանակ ապրած էր Պարսկաստանի արքունիքին մէջ, սակայն հետագային կ'ընտրէ ճգնաւորի կեանքը եւ Ս. Հոգիին ներգործութեամբ կ'ուղղուի Մծբին քաղաքի վանքերէն մէկը՝ Մարուզէ ճգնաւորին մօտ: Երբ ան լեռներէն իջաւ մարդոց մօտ, տեղեկացաւ թէ Մծբինի շրջակայքի բնակիչները թէւ դարձի եկած են, սակայն ծաղրանքով կը վերաբերին համաշխարհային ջրհեղեղին եւ Նոյեան տապանի պատմութեանը: Հետեւաբար սուրբը ճամբայ ինկաւ դէպի արարատ լեռը: Ան կ'ուզէր գտնել տապանէն կտոր մը եւ բերել ժողովուրդին անոնց անհաւատութիւնը փարատելու համար: Բայց լեռան գագաթը չհասած՝ հրաշք կատարուեցաւ. երբ Սուրբ Յակոբը քնացած էր, տապանէն խաչացել կտոր մը յայտնուեցաւ անոր գլխուն տակ...:

Ան մասնակցած է Նիկիոյ մէջ կայացած տիեզերական ժողովին 325 թուականին: Մծբինի աթոռին համար ձեռնադրուած է եպիսկոպոս: Այս մասին մարգարեացած էր Մարուզէ ճգնաւոր: Հայ մատենագրութեան մէջ յայտնի են իր 22 ճառերէ բաղկացած «Զգօն» գիրքը: Ս. Գրիգոր Նարեկացին հիացող մը եղած է Յակոբ Մծբնայ Հայրապետին, որուն նուիրած է իր ներբողական գրութիւններէն մէկը:

Սուրբ Յակոբին նուիրուած «Յաղթող եւ Սուրբ Հայրապետ» անունով գեղեցիկ շարական մը գրուած է: Այս շարականը հաւանաբար գրուած է այն դէպքին առիթով ուր կը պատմուի թէ պարսից Շապուհ Բ. թագաւորը աշխարհաձաւալ իր արշաւանքներուն ընթացքին կը հասնի Մծբին ու գայն կը պաշարէ 70 օրեր շարունակ: Շնորհիւ Ս. Յակոբի քաղաքին ներսէն կազմակերպած միջոցառումներուն, ան անկարող կ'ըլլայ գրաւելու Մծբինը: Ս. Ներսէս Շնորհալին այդ յաղթանակին կը ձօնէ վերոյիշեալ շարականը:

Ճաճանչ Ս. Յակոբի Մասունքին
Սուրբ Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր
եկեղեցւոյ Ս. Խորանին վրայ:

Յովհաննէս Մկրտիչ

Ղուկաս 1-3

1-

2-

3-

4-

5-

Ճիշդ կարգով նկարներուն տակ ընդօրինակէ՝

1 - Դուն ես իմ սիրելի Որդիս. Քեզի հաճեցայ: Ղուկաս 3:22

2 - Զաքարիա, մի վախնար, Աստուած լսեց աղօթքդ: Ղուկաս 1:13

3 - Յովհաննէս պիտի կոչուի: Ղուկաս 1:60

4 - Ասկէ ետք գործով ցոյց տուէք թէ ապաշխարած էք: Ղուկաս 3:8

5 - Եւ դուն զաւակս, Բարձրեալին մարգարէն պիտի կոչուիս եւ Տիրոջ առջեւէն պիտի քալես, անոր ճամբան պատրաստելու: Ղուկաս 1:76

Անսակարկ սեր եւ ներողամտութիւն

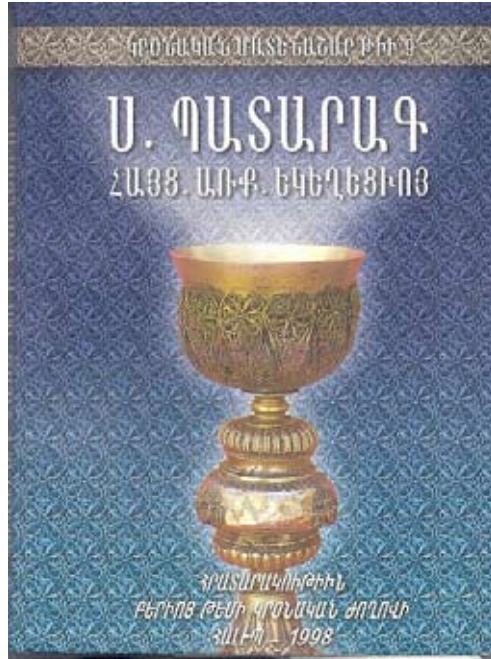
Յիսուս իր առաքելութեան ընթացքին, ժողովուրդին սորվեցնելու համար Աստուծոյ սիրոյ եւ ներողամտութեան մասին յաճախ օգտագործեց ջուրը: Աւետարանի հետեւեալ հատուածները կարդայ եւ տես թէ Յիսուսի ըրածները ինչ ձեւերով ցոյց կուտան իր ըսածները:

Գծիկներով միացուր երեք սիւնակները ճիշդ կերպով:

<p>Յովհաննէս 2 : 1-11</p>	<p>Յիսուս Աստուծոյ ոյժը ցոյց տուաւ հանդարտեցնելով փոթորկոտ լիճը երբ աշակերտները շատ վախցած էին:</p>	<p>Յիսուս կը հրաւիրէ բոլորս բաժնելու ուրիշներու հետ իր սիրոյ եւ ներողամտութեան լուրը:</p>
<p>Մարկոս 4 : 35-41</p>	<p>Յիսուս ըսաւ կնոջ ջրհորին քով «Կենսատու ջուր կրնամ տալ քեզի, որ յաւիտենական կեանք կուտայ»:</p>	<p>Յիսուս կ'ուզէ որ Աստուծոյ սերը ցոյց տանք ուրիշներուն մեր վարքով ու խօսքերով:</p>
<p>Մատթէոս 4 : 18-22</p>	<p>Յիսուս առաջին հրաշքը կատարեց. ջուրը գինիի վերածեց եւ իր փառքը յայտնեց: (Աստուծոյ որդին ըլլալը)</p>	<p>Եթէ Յիսուսի հաւատանք յաւիտենական կեանքի խոստումը կուտայ Ան մեզի:</p>
<p>Յովհաննէս 4 : 5-25</p>	<p>Յիսուս ջուր առնելով իր աշակերտներուն ոտքերը լուաց եւ մեջքէն կապուած դենջակով սրբեց:</p>	<p>Աստուած մեզ կը սիրէ նոյնիսկ երբ մենք կը վարանինք, կը կասկածինք եւ կը վախնանք:</p>
<p>Յովհաննէս 13 : 5</p>	<p>Յիսուս իր առաջին աշակերտներուն ըսաւ «հետեւեցէք ինձի եւ ես ձեզ մարդու որսորդ պիտի ընեմ»: Անոնք ձգեցին ուղկանները եւ Յիսուսի հետեւեցան:</p>	<p>Յիսուս կը հոգայ մեզ տօնախմբութիւններու ժամանակ, նաեւ մեր կեանքի ամբողջ ընթացքին:</p>

Բացատրութիւն՝ Հայց. Առաք. Սուրբ Եկեղեցւոյ Պատարագին «շար. 2»

Կը շարունակենք ներկայացնել Բերիոյ թեմի տարիներու Բարեջան Առաջնորդ, եւ մեր Ս. Յակոբ Եկեղեցւոյ այժմու Հոգևոր Տեսուչ Գերշ. Տ. Սուրեն Ս. Արք. Գաթարոյեանի «Բացատրութիւն Ս. պատարագի» բաժինը 1998ի Հալէպի մէջ հրատարակուած Ս. Պատարագ Հայց. Առք. Եկեղեցւոյ գրքոյկը:

Ս. Պատարագի արարողութեան 4 մասերը:

Ինչպէս անցեալ անգամ նշեցինք, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Ս. Պատարագի արարողութիւնը 4 մասերէ կը բաղկանայ:

- 1. Պատրաստութիւն
- 2. Ճաշու Պաշտօն
- 3. Բուն Պատարագ
- 4. Արձակում

Ա. Պատրաստութիւն

Տէրունական Աղօթքին եւ Մաղթանքին կը յաջորդէ Ս. Պատարագին առաջին բաժինը:

1. Պատրաստութիւն պատարագիչ քահանային

Այս բաժինը կը սկսի «Խորհուրդ Խորին» շարականով: Պատարագիչ քահանան կը գտնուի աւանդատուն զգեստաւորուելու: Նախքան զգեստաւորուիլը ան զոջման աղօթք կը կարդայ եւ իր մեղքերուն թողութիւն կը ստանայ այլ եկեղեցականէ մը: Ապա կանոնական աղօթքի ընթերցմամբ, զգեստաւորուելէ ետք, մոմակալներուն եւ բուրվառակիրին առաջնորդութեամբ եկեղեցի կը մտնէ:

Սուրբ Խորանին առջեւ ձեռքերը կը լուայ, հրապարակաւ անգամ մը եւս իր մեղքերը կը խոստովանի Աստուծոյ, Սուրբ Աստուածածնի, բոլոր սուրբերուն եւ ներկայ ժողովուրդին առջեւ, խնդրելով որ աղօթեն իրեն համար եւ խնդրամատոյց ըլլան Աստուծոյ՝ իր մեղքերու թողութեան ի խնդիր: Քահանայէն թողութիւն ստանալէն ետք, մեղք կապանքներէն ձեռքազատուած՝ ան խորան կը բարձրանայ, կ'արտասանէ տաճարի աղօթքը, կ'երկրպագէ սուրբ սեղանին եւ ապա վարագոյրը կը գոցուի:

ԲՈՒՐՎԱՌ

Կիսագունդ պարունակ մըն է, որ որպէս կրակարան կը խորհրդանշէ հաւատացեալներու սիրտն ու հոգին: Կրակարանը կապուած է երեք շղթաներով որոնք վերէն իրար միացած են կը խորհրդանշեն Ս. Երրորդութիւնը: Շղթաներուն վրայ կը գտնուին չորսական բռժոժներ, կը խորհրդանշեն տասներկու առաքեալները որոնք իրենց հնչեղութեամբ Քրիստոսի վարդապետութիւնը տարածեցին աշխարհին: Կրակարանին վրայ խունկի աւելցումով արձակուած ծուխը հաւատացեալներու աղօթքները կը խորհրդանշէ, որոնք երկինք կը բարձրանան առ Աստուած: Հին կտակարանի համաձայն հաւատացեալներու աղաչանքն է Աստուծոյ, որ իր աղօթքները ընդունի:

Բուրվառ ԺԸ դար, Վաղարշապատ, Ս. Էջմիածնի գանձատուն

2. Պատրաստութիւն ընծաներուն

Վարագոյրը գոցուելէն ետք, երբ դպիրներ յաւուր պատշաճի մեղեդի կ'երգեն, Աւագ Սարկաւազը Ս. Սեղան կը բերէ ընծաները՝ ՆՇԽԱՐՆ ու ԳԻՆԻՆ: Պատարագիչ քահանան նախ կը կարդայ Ս. Նարեկացիէն երկու աղօթքներ, ապա ՆՇԽԱՐՆ երկիւղածութեամբ կ'օրհնէ եւ զայն մաղզմային վրայ դնելով կ'ըսէ

«Այս յիշատակ է մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի, որ բազմելով կը հանգչի աննիւթական գահին վրայ, Ան որ յանձն առաւ խաչուիլ մարդկութեան համար, օրհնեցէ՛ք, գովեցէ՛ք եւ փառաւորեցէ՛ք զայն յաւիտեան»:

Ապա գինին կը լեցնէ Սկիհին մէջ, կ'օրհնէ եւ կ'ըսէ

«Փրկագործ տնօրէնութեան յիշատակին համար, մեր Տէր Աստուծոյ եւ մեր փրկչին՝ Յիսուսի Քրիստոսի, որուն կողէն աղբերացող արեամբ նորոգուեցան մարդիկ եւ անմահութիւն զգեցան, օրհնեցէ՛ք, գովեցէ՛ք եւ փառաւորեցէ՛ք զայն յաւիտեան»:

Պատարագիչ քահանան պատրաստելէ ետք ընծաները, կ'օրհնէ, կը խնկարկէ, եւ կը հայցէ Ս. Հոգւոյ ներգործութիւնը: Կ'աղօթէ եւ կը խնդրէ նաեւ Ս. Հոգիէն որ իր շնորհքներով ու պարգեւներով զարդարէ բոլոր այն հաւատացեալները, որոնք մասնակից պիտի դառնան Ս. Պատարագին:

Աւագ սարկաւազը Սկիհը կը տեղաւորէ խորհրդարանին մէջ: Վարագոյրը կը բացուի:

Ի յիշատակ Քրիստոսի մարդեղութեան՝ երկինքէն երկիր խոնարհելուն եւ մարդոց մէջ շրջագայելուն, պատարագիչ քահանան խորանի աջակողմեան աստիճաններէն վար կ'իջնէ բուրվառը ձեռքին, կը խնկարկէ, թափօր կը դառնայ եկեղեցւոյ մէջ, կ'օրհնէ ժողովուրդը եւ ձախակողմեան աստիճաններէն դարձեալ կը բարձրանայ խորան, իր հետ Ս. Սեղան բարձրացնելով հաւատացեալ ժողովուրդին աղօթքն ու աղերսանքը պատարագուող Աստուածորդոյն:

Թափօրի խնկարկութեան ատեն, խաչակնքելով, պատարագիչին ըսել:
 - Յիշեսցիր եւ զմեզ առաջի անմահ Գառինն Աստուծոյ:
 Պատարագիչը կը պատասխանէ.
 - Յիշեալ լիջիք առաջի անմահ Գառինն Աստուծոյ:

ՆՇԽԱՐ Մասն ու նշխարը եկեղեցւոյ սպասաւորներու կողմէ կը պատրաստուին սպիտակ, մաքուր եւ անխմոր ալիւրով: Նշխարը կ'ըլլայ կլոր ու տափակ որ կը կրէ Յարուցեալ Քրիստոսի պատկերը, մինչ մասը բարակ ու կլորակ է երկաթի վրայ եփուած: Տնօրհնէքի եւ այլ առիթներու տրուած նշխարները քահանայէն օրհնուած են: Համաձայն հին բարեպաշտական սովորութեանց, հաւատացեալները նշխար մը կը կրէին իրենց վրայ ապահով ճամբորդութեան համար, հիւանդութեան պարագային եւ մանաւանդ պահպանուելու համար սատանայական որոգայթներէ:

ՄԱՍ Եկեղեցւոյ մէջ մաս բաժնելը հնաւանդ սովորութիւն է: Մաս կը նշանակէ օրհնուած բարակ բաղարջ հացի կտոր, որ պատարագի աւարտին կը բաժնուի հաւատացեալ ժողովուրդին պահելու համար նախնական եկեղեցւոյ սիրոյ ճաշի յիշատակը: Հաւատացեալներ մասը կը ստանան իրենց աջ ձեռքի երեսին վրայ եւ համբուրելէ ետք բերանին կը դնեն: Մասը խորհրդանիշ է, փշրանք Ս. Սեղանի օրհնութիւններէն, անոր համար մաս բաշխողը կ'ըսէ,

- սա եղիցի քեզ մաս եւ բաժին ի Ս. Պատարագի իսկ ստացողը կը պատասխանէ
- բաժին իմ եղիցի ի Տէր յաւիտեան:

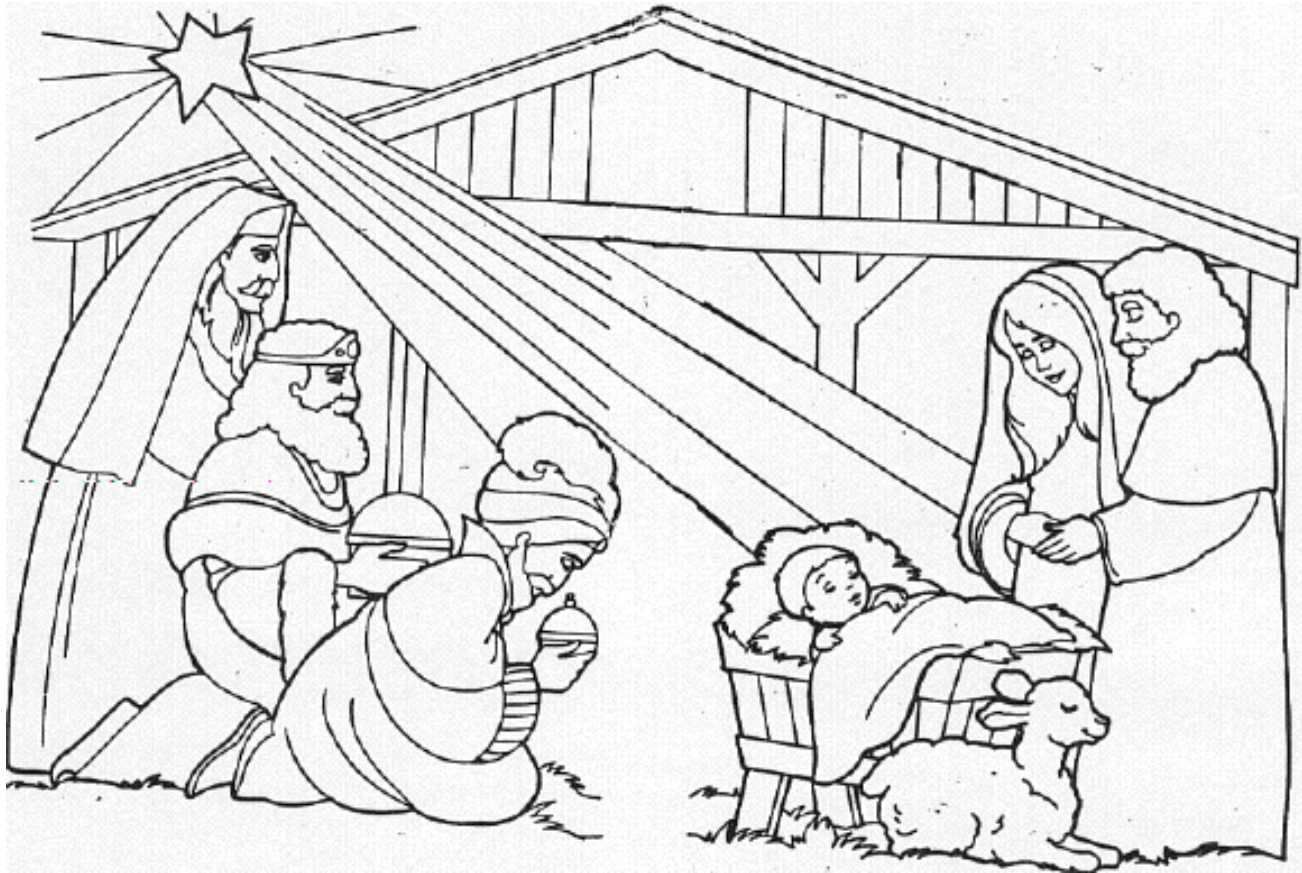
Անոնք որ հաղորդուած են պատարագի ընթացքին՝ մաս առնելու չեն:

ՄԱՂՁՄԱՅ Տափակ պնակ որ ՍԿԻՉին հետ միասին կը գործածուի Ս. հաղորդութիւն պատրաստելու համար: Մաղզման կը ծառայէ նուիրական ՆՇԽԱՐը վրան դնելու, թէ՛ նուիրագործութենէ առաջ եւ թէ՛ ետքը: Մեծութիւնը սկիհին համեմատութեամբ է: Մեր եկեղեցւոյ մաղզմաները պէտք է մէջտեղը աւելի խորունկ ըլլան, որպէսզի սրբագործութենէ ետք, սկիհի ծածկոցը վրան դրուած ատեն, անմիջապէս սրբագործեալ մարմինին հետ չջվուի:

ՍԿԻՉ Նախապէս ընդհանուր անունն էր բաժակի, եւ այժմ կը գործածուի յատկապէս Ս. Պատարագի բաժակը բացատրելու համար: ՍԿԻՉը ընդհանրապէս դուրսէն արծաթեայ է, իսկ ներսէն ոսկեգօծուած: Ձեւաւորումը ու զարդերը կը տարբերին: Հին վանքերու մէջ շատ ընդարձակ ՍԿԻՉներ կան, որուն մէջ կրնայ թաթխուիլ հազարաւոր ուխտաւորներու հաղորդութեան բաւելու չափ մեծ նշխար մը:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը Մանկապարտեզի անկիւն

Ամբողջացո՛ւր ըստ Դուկաս 2.8-14 ի.

Հովիւներ, խաղաղութի՛ւն, Փրկիչը, խանձարուրով, հաճութիւն, հրեշտակը, աւետիս, Օծեալ

Այնտեղ, դաշտերուն մէջ ----- կային, որոնք գիշերով իրենց հօտերուն պահակութիւն կ'ընէին: Տիրոջ ----- անոնց երեւցաւ եւ Տիրոջ փառքը լոյսի պէս անոնց վրայ ծագեցաւ: Հովիւները սաստիկ վախցան. Հրեշտակը ըսաւ անոնց.

- Մի վախնաք, ձեզի ----- մը պիտի տամ, որ ամբողջ ժողովուրդին մեծ ուրախութիւն պիտի պատճառէ: Այսօր, Դաւիթի քաղաքին մէջ ձեր ----- ծնաւ, որ ----- Տէրն է: Հետեւեալը ապացոյց ըլլայ ձեզի. հոն մանուկ մը պիտի գտնէք՝ ----- փաթթուած եւ մսուրի մէջ դրուած:

Եւ յանկարծ այդ հրեշտակին միացաւ երկնաւոր զօրքերու բազմութիւն մը, որ կ'օրհնաբանէր զԱստուած, ըսելով.

«Բարձունքներուն մէջ Աստուծոյ փա՛ռք, ----- երկրի վրայ եւ մարդոց միջեւ -----»:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Ա., Բ. եւ Գ. դասարաններու անկիւն

1.- Որո՞ւ տօնը այս տարի կը տօնենք Դեկտեմբեր 12-ին:

- ա. Ս. Յովհաննէս Ոսկեբերան Հայրապետին
- բ. Մարուգէ ճգնաւորին
- գ. Ս. Անդրէաս եւ Ս. Փիլիպպոս
- դ. Սուրբ Յակոբ Մծբնայ հայրապետին

2.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Ս. Ստեփանոսի տօնը:

- ա. Նոյեմբեր 3
- բ. Դեկտեմբեր 1
- գ. Նոյեմբեր 23
- դ. Դեկտեմբեր 26

3.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Սուրբ Պօղոս եւ Սուրբ Պետրոս Առաքեալներու տօնը:

- ա. Նոյեմբեր 6
- բ. Դեկտեմբեր 12
- գ. Նոյեմբեր 20
- դ. Դեկտեմբեր 28

4.- Ո՞վ էր առաջին քրիստոնէայ թագաւորը:

- ա. Աբգար Ա.
- բ. Տրդատ Գ.
- գ. Տրդատ Ա.
- դ. Տրդատ Բ.

5.- Ի՞նչ է Մկրտութեան զգալի նշանը:

- ա. Հաց
- բ. Գինի
- գ. Ջուր
- դ. Միւռոն

6.- Որո՞նք են Հայաստանի առաջին լուսաւորիչները:

- ա. Ս. Թադէոս եւ Ս. Բարթողիմէոս
- բ. Սուրբ Պօղոս եւ Սուրբ Պետրոս
- գ. Աբգար Ա. եւ Տրդատ Գ.
- դ. Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ

7.- Յիսուս որո՞ւ կողմէ մկրտուեցաւ:

Յ----- Մ-----

8.- Յիսուս քանի՞ անգամ մկրտուեցաւ:

- ա. 1
- բ. 2
- գ. 3
- դ. 4

9. Մենք քանի՞ անգամ կրնանք մկրտուիլ:

- ա. 1
- բ. 2
- գ. 3
- դ. 4

10. Ի՞նչ էր Յովհաննէս Մկրտիչին հօրը անունը:

Զ-----

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Նախակրթարան Դ., Ե. եւ Զ. դասարաններու անկիւն

1.- Որո՞ւ տօնը այս տարի կը տօնենք
Դեկտեմբեր 12-ին:
ա. Ս. Թադէոս Առաքեալին
բ. Մարուգէ ճգնաւորին
գ. Ս. Բարթողիմէոս Առաքեալին
դ. Սուրբ Յակոբ Մծբնայ
հայրապետին

2.- Սուրբ Յակոբ Մծբնայ Հայրապետի
տօնը կը տօնենք ամէն տարի:
ա. Դեկտեմբեր 13-ին
բ. Դեկտեմբեր 14-ին
գ. Դեկտեմբեր 18-ին
դ. Դեկտեմբեր 12-18 օրերուն մէջ
հանդիպող Շաբաթ օրը

3.- Ո՞վ է առաջին մարտիրոսը:
ա. Ս. Պօղոս
բ. Ս. Պետրոս
գ. Ս. Ստեփանոս
դ. Ս. Դաւիթ մարգարէ

4.- Ո՞վ էր նախասարկաւագրը:
ա. Ս. Պօղոս
բ. Ս. Պետրոս
գ. Ս. Ստեփանոս
դ. Ս. Դաւիթ մարգարէ

5.- Ո՞ր առաքեալը Յիսուսը 3 անգամ
ուրացաւ եւ որուն տօնը այս տարի
Դեկտեմբեր 26-ին կը յիշատակենք:

Ս. Պ-----

6.- Ո՞վ էր Իսրայէլի երկրորդ
թագաւորը:
ա. Սաւուղ
բ. Դաւիթ
գ. Սողոմոն
դ. Սամուէլ

7.- Ո՞վ «Բարձրեալին մարգարէն
պիտի կոչուի եւ Տիրոջ առջեւէն
պիտի քալէ անոր ճամբան
պատրաստելու համար»:

Յ----- Ս-----

8.- Մկրտութեան թեկնածուն ի՞նչ կը
կոչուի:

ա. Երախայ
բ. Երեխայ
գ. Մանուկ
դ. Պգտիկ

9. Մկրտութիւնը կը կոչուի նաեւ.

Վ----- Ծ-----:

10. Հին Կտակարանի Սաղմոսներու
գիրքը քանի՞ սաղմոսներէ կը
բաղկանայ:

ա. 150
բ. 66
գ. 76
դ. 39

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Երկրորդականի անկիւն

1.- Ըսէ՛ մէկ բառով:

«աղ մատուցել»

2.- Սաղմոսավանք Հայաստանի ո՞ր մարզին մէջ կը գտնուի:

- ա. Արագածոտն
- բ. Տաւուշ
- գ. Սիւնիք
- դ. Վայոց Ձոր:

3.- Ի՞նչ էր Պօղոս Առաքեալին անունը երբ կը հալածէր Քրիստոսի հետեւորդները:

Ս-----

4.- Ե՞րբ հիմնուեցաւ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցը:

19--

5.- Ս. Յակոբ Մծբնայ հայրապետը ո՞ր Տիեզերական ժողովին մասնակցեցաւ, ո՞ր տարին:

- ա. Ն-----
- բ. 3--

6.- Պօղոս Առաքեալ ի՞նչ գործով կը զբաղէր:

- ա. Ձկնորս
- բ. Մաքսաւոր
- գ. Վրանագործ
- դ. Հողագործ

7.- Ս. Պօղոս Առաքեալի գրած գիրքերուն թիւը երբ բաժնենք Ս. Պետրոս առաքեալի գրած գիրքերուն թիւով, քանի՞ կ'ունենանք:

- ա. 2
- բ. 3
- գ. 5
- դ. 7

8.- Ըստ Ս. Ներսէս Շնորհալիի, ո՞վ «Յաղթող եւ Սուրբ Հայրապետ»ը:

Սուրբ -----

9. Ո՞ր քաղաքը «Դաւիթի քաղաք» կը կոչուի:

10. Ինչո՞ւ Բարթողիմէոս առաքեալ դաշոյնով կ'երեւի նկարներուն մէջ:

Որովհետեւ դաշոյնով

ն----- է:

Կիրակնօրեան պիտի ունենայ Ս. Ծննդեան իր յայտագիրը

էւ

Կիրակնօրեայ Դպրոց
պիտի այցելէ

Յունուար 10, 2021-ին

www.sourphagop.org

21-րդ Տարի

«Մաշտոցի Արձագանգ»

www.sourphagop.org/մաշտոցի_արձագանգ

28-րդ տարի